

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEČ

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
plača se ne sprejema. Uredništva
telefon št. 2050, upravitelstva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Ljubljana
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sorajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cena oglasov
v slop. pol. vrstici
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 slov, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. pr. večem g.
naročniku
iz. de ob i. zbiraj
razen pondelika in
dneva po prazniku

Reakcija na delu

V Belgradu je bila, kakor smo poročali mi na kratko, »Jutro« pa silno na široko, deputacija ljubljanskih gospodarskih krogov. To deputacija so tvorili gospodje: Krejči, ravnatelj tovarne za dušik v Rušah, inž. Suklje, kot tajnik Zveze industrijcev, Josip Kavčič, kot predsednik Zveze slov. gremijev, Josip Rebek, kot predsednik Zveze obrtnih zadrug in Ivan Frelih, kot predsednik Društva hišnih posetnikov. V Belgradu so ti gospodje izročili predsedniku vlade g. Zivkoviču »utemeljeno« spomenico, v kateri naštevajo vse svoje zahteve. V glavnem zahtevajo gospodje:

Splošna in enaka volivna pravica se naj odpravi. Za Narodno skupščino se naj veže volivna pravica na dopolnjeno 25. leto. Vežanje kandidatnih list na odpade. Za občine, okraje in oblasti pa se naj splošna in enaka volivna pravica kot pogubna in nepravilna sploh odpravi. Uvede pa naj se pluralna volivna pravica. V občinah se naj uvede senat. V ljubljansko občinsko upravo naj bodo takoj imenovani zastopniki korporacij, ki jih zastopajo gospodje. Tozadeven spis oseb gospodje že prilagajo. Delokrog oblastnih komisarijev se naj omeji, zlasti glede nalaganja avtonomnih davkov. Sploh pa naj dobe oblastni komisariji sovet, obstoječ iz šestih članov, od katerih naj bosta dva zastopnika poljedelstva, eden industrijskega delavstva in po eden za trgovino, obrt in industrijo. To so glavne zahteve deputacije ljubljanskih gospodarskih krogov in priznati moramo, da ni mogoče gospodom očitati skromnosti.

Predno reagiramo na neverjetne zahteve te ljubljanske deputacije, pa najprej par besed glede sestave deputacije. Večina teh gospodov pripada gospodarskim krogom, ki so bili vedno izraziti pristaši samo ene politične grupacije. Baš vsled tega tudi niso bili nikdar priznani od vseh gospodarskih krogov kot njihovi zastopniki in volitve v Zbornico za TOI so n. pr. nedvomno dokazale, da je velika večina obrtnikov v taboru jugoslovanske obrtne zveze, ne pa v Zvezi obrtnih zadrug. Zato bi bilo pričakovati, da bi gospodje od ljubljanske deputacije bili toliko uvidni in tudi toliko skromni ter poskrbeli za malo boljše svojo legitimacijo, ker v tej sestavi ni predstavljala ljubljanska deputacija slovenskih gospodarskih krogov, temveč le bolj one gospodarske kroge, ki so bili vedno orientirani v smislu politike bivše SDS.

Gospodje od ljubljanske deputacije pa se niso zadovoljili samo s to nepopolnostjo svoje sestave, temveč so s svojimi zahtevami povdarili še, da izhajajo iz krogov bivše SDS in da torej govore le v njenem imenu. Velik del spomenice je namenjen sploh samo proti delu bivših oblastnih skupščin in gospodje se niso obotavljali bivši oblasti med vrsticami očitati, da je bila pristranska. Pri tem pa seveda niso navedli za ta svoj očitek tudi konkretnih dokazov. V formalnem oziru so torej zagrešili gospodje težke napake, ali še večje s svojimi zahtevami.

Treba imeti v resnici silen pogum, da si kdo upa v 20. stoletju tako neženirano nastopiti proti splošni in enaki volivni pravici. V Ameriki, Angliji, Franciji in Nemčiji so vse drugačni kapitalisti in producenti, kakor pa so nekateri naši gospodarji in vendar ni v teh mogočnih državah prav nobenega kapitalista, ki bi ga motila splošna in enaka volivna pravica. Ti veliki kapitalisti so pač ljube, ki nekaj znajo in ki so si znali priboriti v svojih državah tudi pri splošni volivni pravici tak vpliv, da ne pomeni ta za nje prav nobene nevarnosti. Zato tudi vidimo, da se je v vseh naprednih državah sveta volivna pravica vedno razširjala in še pred kratkim so jo razširili angleški konservativci, prav nikjer pa ne vidimo omejevanja volivne pravice. Kajti splošna volivna pravica ima to veliko prednost, da pritegne ves narod v politično življenje in da postane ves narod nosilec državne misli. Ta velika prednost odtehta vse nedostatke splošne volivne pravice, ker je brez nje evolucija vsega naroda nemogoča. Sicer pa je nad vse žalostno, če so gospodje ljubljanske deputacije prespali ves boj iz leta 1906 in 1907 in da se po 22 letih postavljajo zopet na stališče, ki je takrat doživelo popoln polom. Prav tako žalostno je, da kdo danes zahteva pluralno volivno pravico, katere so do grla siti celo v oni državi, kjer še obstoji.

Gospodarski krogi imajo toliko nadmoč po svoji finančni sili, da morejo z dobrim delom za splošnost vedno imeti odločilen vpliv v javnem življenju. In kjer gospodarski krogi delajo, kjer so na višini svoje naloge, imajo tudi povsodi ta vpliv, če ga pa nimajo v Sloveniji, ni to krivda splošne volivne pravice, temveč gospodarskih krogov samih. Zakaj pa ne morejo konkurirati

Trgovinska pogodba s Francijo podpisana

Jugoslaviji priznana klavzula največjih ugodnosti tudi za vse franc. kolonije

Pariz, 29. jan. (Tel. »Aval«.) »Havas« poroča, da so Briand, Mažuranič in Spalajkovič ob 16. podpisali jugoslovansko-francosko trgovinsko pogodbo in konvencijo o naseljevanju, ki bosta istočasno stopili v veljavo.

Trgovinska pogodba vsebuje 36 členov. V čl. 1. se zagotavlja franciji klavzula največjih ugodnosti za njen izvoz v Jugoslavijo. Čl. 2. znižuje jugoslovanski carinski tarif za specialno francosko blago, in sicer na žganje, pečena vina, sveče, milo, zdravila, parfumerije, svilo in tkanino, orodje, stroje in avtomobile. Čl. 3. Francija daje Jugoslaviji za uvoz vsega jugoslovanskega blaga klavzulo največje pooblastitve. Francoski carinski tarif pa se ne spreminja. Čl. 4. do 13. se tičejo izvršenih

izmenjav, carinskih nomenklatur, pravice na stranske lase na uvoz, prepovedi in omejitve uvoza in izvoza, izvora robe, potrdila o tem, odkod blago izhaja itd. Čl. 14. se tiče zaščite zemljepisnega naziva, od kod izvira blago. Čl. 16. štiti križevne in umetniške predmete. Čl. 17. do 30. ureja vprašanje prevoza predmetov. Čl. 31. do 34. se določbe te pogodbe uporabljajo tudi za kolonije. Čl. 35. določa eventualno razsodišče za spore. V čl. 36. so določbe, kdaj stopita obe pogodbi v veljavo. Ta akt, ki utrjuje gospodarske zveze med obema državama, bo pospešil zamenjavo blaga. Upravičene so nade, da se bo po novi pogodbi promet povečal. Ta trgovinska pogodba je prvi zunanji akt nove vlade.

Pred pričetkom konkordatskih pogajanj

Pogajanja bodo v Belgradu - Pred imenovanjem novih školov

Belgrad, 30. jan. (Tel. Slov.) Danes je bilo na belgrajski nunciatu prirejeno svečano kosilo, ki sta se ga udeležila med drugimi minister za vere dr. Alaupović in minister za kmetijstvo dr. Franc. Na tem sestanku se je govorilo o sklepanju konkordata in o kraju, kjer naj bi se pogajanja vršila. Pogajanja se bodo vršila v Belgradu. Zvečer je minister za vere dr. Alaupović bil sprejet na dvoru v avdienco. Dalje je bilo govora o imenovanju, oziroma kandidatih novih školov in novih zaposlebov in zamenja školov.

V Belgradu se mudita djakovski škof Aksamović in križevski Njarady. Njarady je obiskal ministra za vere radi nastavitve vojnega kurata za grko-katolike. Oba dostojanstvenika sta obiskala ministra za agrarno reformo. Predočila sta mu stanje, ki vlada še sedaj, da se je namreč škofiji na podlagi agrarne reforme odvzela zemlja, da pa morajo škofje še vedno nositi vse davke. Zahtevala sta, da se ta zadeva z davki končno javno uredi. Dalje so na dnevnem redu različne intervencije pri ministrstvih. Oba škofa ostaneta v Belgradu do sobote.

Okrožnica ministra Drinkoviča

Vsi zaostali posli se morajo rešiti do 1. marca

Belgrad, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Minister za soc. pol. dr. Mate Drinković je izdal vsem uradnikom novo okrožnico, v kateri pravi med drugim:

V manifestu od 6. jan. 1929 nam je Nj. V. kralj označil nedostatke, ki so dosedaj trli ljudstvo in državo. V modri in hrabri odločnosti nam je pokazal nova pota, po katerih bosta ljudstvo in država lahko hodila do napredka in do veličine. Ljudstvo je sklep in delo svojega kralja sprejelo z velikim navdušenjem in nadami za boljše čase. Red, delo, pravica in enakopravnost vseh državljanov pred zakonom so temelji, na katerih počiva država in na katerih mora vsak uradnik osnovati svoje delovanje, ako hoče izpolniti svoje dolžnosti ter velike nade in voljo Nj. Vel. kralja. Ko me je kralj odlikoval s sv. j. m. vzvišenim zaupanjem in mi izročil posle socialne politike, sem se odločil, da bom marljivo in zvesto služil kraljevi volji, njegovim sklepom in namenom, v dobro ljudstva in države. Kot kraljevi uslužbenec na polju socialne politike, kjer mi je skrbeti za zaščito tistih, ki so najpotrebnejši in najštevilnejši, pozivam vse podrejene načelnike in predstojnike vseh oddelkov, ravnateljstev, zavodov in ustanov me in podrejenega resora, da prednjačijo v izvrševanju svojih dolžnosti vsem z dobrim zgledom. Odrejam in zahtevam od vsakega svojega podrejenega marljivo, počteno izvrševanje uradne službe v korist ljudstvu in državi v duhu kraljevega odloka. Pri nas je treba mnogo izvršiti, kar se še ni napravilo, mnogo popraviti, kar je pokvarjenega in mnogo dobrega oživotvoriti. Računam z zvestim in u-

nim sodelovanjem vseh uradnikov in nameščenikov. Kakor od sebe, tako bom zahteval od vsakega, da zvesto in pošteno služi kralju in državi. Odrejam, da vsi načelniki in šefi ustanov podrejenega resora razporedijo službo svojih podrejenih tako, da se bodo vsi posli kar najuspešneje opravljali. Zaostali posli se morajo rešiti do dne 1. marca. Ako je potrebno, naj se podaljšajo uradne ure.

Izenačen bo tudi državljanski zakonik

Justični minister je naročil vsem referentom stalnega zakonodajnega sveta pri justičnem ministrstvu, da pospešijo delo na onih zakonih, ki morajo biti čim preje gotovi. Po tem naročilu bi morali biti še tri dni gotovi zakoni, ki spadajo v kompleks kazenskih zakonov in to: zakon o izvrševanju kazni z odvzemom prostosti, o kazenskem postopanju in zakon o prestopkih. Tem zakonom bo dodan tudi poseben uvodni zakon, s katerim bo določen daljši rok, ko stopi ves kompleks teh zakonov v veljavo. Poleg tega delajo v justičnem ministrstvu na čim skorajšnjem izenačenju državlanskega zakona. V to svrhu se sestane v februarju zakonodajni svet justičnega ministrstva, ki bo znova razpravljal nekatere partije državlanskega zakonika. Verjetno je, da se bodo poleg partij o varuštvo in skrbstvu pretresle tudi partije o nasledstvu in zakonskem pravu.

Kazenski zakon je že v tisku in bo pričetkom prihodnjega tedna najbrže že objavljen.

s strankami, zakaj pa ne pridobite ljudstva?

In ker ne morejo pridobiti ljudstva za sebe, ker si ne morejo priboriti zastopstva v občinah in oblastih, pa naj bo pokopana pravica ljudstva, da si samo izbere svoje zastopnike! Ali gospodje res ne uvidevajo gorostasnosti svojih zahtev? Kaj mislijo gospodje, da je naloga nove vlade ta, da se na ljubo nekaterih gospodarskih krogov postavi v nasprotje z narodom? Gospodje očividno ne poznajo položaja in mislijo, da je narod pozdravil konec strankarskih preprirov zato, da mu bodo sedaj komandirali maloštevilni in malouvidni gospodarstveniki. Pa ni tako, ke res narod svojim pravicam ni odrekel, ker mu tega tudi ni bilo treba. Ker tudi kraljevi proglas pravi, da je parlamentarizem niegov

ideal in da hoče zadovoljiti široke sloje naroda, ne pa par ljubljanskih gospodarjev.

Gospodarski krogi imajo eno veliko nalogo, da pripomorejo k sanaciji naše uprave. Oni najbolj poznajo njene hibe in tu je treba, da se njih beseda bolj sliši in to je nova vlada tudi uvaževala in zato je postal gospodarski svet aktualen.

Da bi šla gospodarskim krogom ta veljavo, da bi oni povsod komandirali, pa je treba šele dokazati. Ta dokaz pa more biti podan le na volitvah, izvedenih po načelih moderne demokracije. Tu gospodje je forum, da si priborite vse besede in če si jo priborite, bomo tudi mi priznali vse vaše zahteve. Ali ne prei in ne drugače!

V sporazumu s Hrvati bo urejena država

Zagreb, 30. jan. (Tel. Slov.) Kruljeva izjava belgrajski »Politiki« je izzvala v tukajšnjih krogih najrazličnejše komentarje. »Obzor« se bavi v uvodniku s to izjavo in obravnava političen položaj. Med drugim pravi: Ne da se oporekati, da so Hrvati z zadovoljstvom sprejeli kraljevi akt od 6. januarja, ko je bil po dobi dolgega, gotovo brezupnega razočaranja ta akt edini izhod iz krize in ker je zrušil sistem, proti kateremu so se Hrvati borili. Udeležba petih Hrvatov v sedanji vladi mora dati nade, da bo nova državna ureditev izpolnila upravičene hrvatske zahteve. Novi hrvatski ministri so strankarsko neodvisni. Zato bodo morali brez ozira na stališče posameznih hrvatskih strank zastopati interese vseh Hrvatov. Novi ministri kot pravi Hrvati ne bi bili vstopili v Zivkovičovo vladu, če bi ne bili imeli polnega zaupanja, da se je nov položaj ustvaril zato, da bo v prvi vrsti pripravljen pot do končne sporazumne državne ureditve. Jasno je, da bi bilo njihovo sodelovanje v vladi odveč, če bi ne pomenjalo jamstva, da se bo pri postavljanju novih državnih temeljev računalo ne samo z upravičenimi hrvatskimi zahtevami, ampak, da se bo država nanovo uredila v popolnem sporazumu s Hrvati. »Obzor« pravi, da desetletne skušnje jasno dokazujejo, da ni mogoče državnega aparata upravljati samo s Srbi brez Hrvatov. Tisti, ki so iz prečanskih krajev bili za vidovdansko ustavo, niso bili zanj iz prepričanja. Niti Stjepan Radić, niti dr. Koršec, niti dr. Spaho niso bili za vidovdansko ustavo, enostavno radi tega, ker je bilo proti interesom njihovih volivcev. »Obzor« pravi, da se še ne da govoriti o novi državni ureditvi, ker vlada v tem oziru ni še ničesar storila.

Trumbić se ne umakne iz političnega življenja

Zagreb, 30. jan. (Tel. Slov.) Nekateri listi so prinesli vest, da namerava dr. Trumbić opustiti politično udejstvovanje ter da bo pričel pisati spemine. Vaš dopisnik je imel priliko, razgovarjati se z bližnjim Trumbićevim prijateljem, ki mu je izjavil, da so vesti, ki jih je prineslo ljubljansko »Jutro«, popolnoma samovoljne in da nimajo nobene zaslonbe in da ni v tem smislu napravil nobenega sklepa. Vest je nastala na ta način, ker bi bivši samostojni demokrati želeli, da bi se dr. Trumbić umaknil iz političnega življenja. Menijo namreč, da bi jim bil dr. Trumbić v bodočih kombinacijah, ko se bodo v državo povrnila redne razmere, v veliko škodo in oviro.

Redukcija ministrstev

V justičnem ministrstvu izdelujejo sedaj zakon o centralni upravi. S tem zakonom bo tudi rešeno uradniško vprašanje. Po tem zakonu bo število ministrstev zmanjšano, uvedeno bo novo ministrstvo, ki naj služi kot regulator v delu in bo srbelo za zvezo med posameznimi ministrstvi. Veliko število uradnikov bo odpuščenih, vendar pa se bo redukcija izvršila na ta način, da bodo od nje zadeti oni, ki so gospodarsko močnejši, to je, ki so ali dobro poročeni ali ki imajo druga dohodkov. Računajo, da bo novi zakon v kratkem objavljen.

Pospešeno delo za sestavo proračuna

Finančni minister dr. Sverljuga je pozval vse ministre, da čim preje sestavijo proračune svojih ministrstev, da more ves proračun pregledati po posebni komisiji strokovnjakov. Po izvršenem delu komisije bo izdan proračun kot poseben zakon. Da še niso vsi ministri sestavili svojih proračunov, je vzrok v tem, ker so bili vsi proračuni znatno spremenjeni in znižani.

Podpis trg. pogodbe s Finsko

Belgrad, 30. jan. (Tel. Slov.) Danes je bila na berlinskem poslanstvu podpisana trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Finsko. Za Jugoslavijo je podpisal poslanik Balugdžić, za Finsko pa tamošnji finski poslanik.

Malo pojasnila in odgovora „Obzoru“

Vsled neistočasnega razpusta političnih strank so dobili nekateri gospodje provokatorske in denunciantne skomine. Po svoji dolžnosti smo naravno proti tem skominam nastopili in na denunciantne poizkuse odgovorili krepko in ofenzivno, da je bila ta špekulantska ataka čisto odbita. Pri tem smo se našli na eni črti z »Obzorom«, kar je bilo tudi čisto naravno, ker se je v tej stvari hrvatsko in slovensko stališče popolnoma krilo. Nakrat pa je »Obzor« začutil potrebo, da je že po dokončani polemiki pričel docirati in da je na naš naslov napisal očitke, ki jih moramo absolutno in z vso odločnostjo odkloniti. »Obzor« namreč pravi, da je taka polemika bila sploh odveč, ker je novi režim uveden zato, da prenehata škandalozna borba in mržnja, ki sta nas dovedli do strankarske diktature. Sploh pa da bi bilo v interesu Slovencev samih, če bi si zapomnili, da Slovenci ne morejo več biti zaradi hrvatsko-srbskega spora tertius gaudens.

Najprej glede prvega »Obzorovega« očitka. Tudi mi smo odločno za to, da preneha strankarska mržnja, in to smo dejansko dokazali s tem, da ni bilo v času, ko je bila bivša SLS v vladi, nobenih strankarskih persekucij in je zavladovalo vsaj v Sloveniji v resnici pomirljivo stališče. Svojo dobro voljo pa smo dokazali tudi s tem, da nismo nikjer mi pričeli z napadi, temveč smo se poslužili polemike le, če smo bili napadeni in k njej naravnost izzvani. V tem primeru pa smo seveda nastopili tako, da je zaleglo, ker pač ni naša navada, da bi v polemiki podlegli.

Baš vsled tega, ker smo proti strankarski mržnji, pa smo morali z vso odločnostjo nastopiti proti nelepim poizkusom, da bi nekateri iz razpusta slovenskih in hrvatskih političnih strank kovali političen in strankarski kapital. Ti poizkusi so imeli namreč na sebi čisto očiten znak, da bi nekateri hoteli obnoviti v Beogradu ono tožarenje in ono denunciranje, ki je moralo izzvati največji odpor. Te poizkuse vpeljuje tožarenja je bilo treba v kali zatreti in to smo tudi storili ter s tem v največji meri koristili novemu režimu, ki hoče delo, ne pa iz strankarskih špekulacij porojeno tožarenje. Mislimo, da je vse to sedaj tudi »Obzoru« jasno in da je v tem pogledu vsaka beseda odveč.

Se manj pa je osnovan drugi očitke »Obzora«, ko da bi mi Slovenci sploh kdaj hoteli biti tertius gaudens. Ko se je vršil boj zaradi vidovdanske ustave, ko je šlo popreje za zmago misli resničnega sporazuma, smo bili baš mi Slovenci tisti, ki smo najbolj zvesto in odločno zagovarjali stališče, ki so ga zastopali tudi Hrvati. Ne Slovenci in ne slovenske stranke, temveč hrvatski radičevci pa so to skupnost razbili in onemogočili vlado narodnega sporazuma, nato pa brez Slovencev vstopili v vlado. Ni bila slovenska krivda, če smo morali Slovenci spoznati, da se moramo zanašati le na svojo moč in voditi le svojo politiko in ne krivda Slovencev, če niso hoteli več doživeti tega, da bi jih nezanesljivi zavezniki pustili na cedilu.

Cepprav pa smo Slovenci vodili svojo politiko, pa nismo nikdar vodili protihrvatske ali protisrbske. Nasprotno smo ravno Slovenci pri vsaki priliki poudarjali potrebo, da je hrvatsko-srbski spor nam vsem na škodo, ker slabi državo, za katero smo Slovenci absolutno.

Sicer pa naj »Obzor« konkretno navede le eno dejstvo, da smo Slovenci bili ali vsaj hoteli biti tertius gaudens. Kje se je to pokazalo, kateri hrvatski interes smo oškodovali, kje smo posegli v hrvatske pravice? Na dan z dejanj, ker samo časopisne fraze ne zadostujejo!

Ne samo, da nismo Slovenci nikdar bili tertius gaudens, tega niti nečemo, ker ne pomeni hrvatsko-srbski spor za nas prav nobeno pridobitev, in sicer v prav nobenem oziru. Če zaradi tega nesrečnega spora nazaduje v državi vse gospodarstvo, ali je mar to za nas dobiček? Morali bi postaviti vso politiko na glavo in nastopiti proti najidealnejšim slovenskim interesom, če bi Slovenci hoteli živeti od spora, ki razjeda državo. Ne, tako slabi politiki in tako nepremišljeni gospodarji Slovencev nismo in zato bomo slej ko prej poudarjali, da je edino pravilno in dobro za državo, če je dosežen čim preje kar najbolj popoln sporazum med Srbi in Hrvati.

Seveda pa ne smejo Hrvati pričakovati, da bomo mi v vsaki stvari sledili hrvatski politiki. Če se ta udaja negativizmu, če ta gradi le na historičnih sanjarijah, če noče voditi pozitivne politike, potem ni to sicer obžalujemo, ali ne moremo te napake ponavljati. Mi smo vedno le za pozitivno politiko, ker smo se tekom desetletij naučili, da je politika stvar možnosti, ne pa stvar želj in sanjarij.

Ker pa smo za pozitivno politiko, zato tudi nečemo biti noben tertius gaudens, temveč enakovreden stvaritelj močne in urejene Jugoslavije.

Dunajska vremenska napoved: Nikaka bistvena sprememba obstoječega značaja. Na zahodu se začinja temperatura dvigati.

Gremij trgovcev je sklenil, da smejo biti trgovine v soboto na svečnico odprte samo dopoldne.

Afera s ponarejenimi potnimi listi

Preiskava v Črnomlju - Več oseb aretiranih

Črnomelj, 30. januarja.

V ponedeljek sta dospela sem vladni svetnik dr. Andrejka in okrajni nadzornik Zajdela iz Ljubljane. Ljubljanska policija je namreč prišla na sled raznim nepravilno izstavljenim potnim listom, ki so nosili podpis in pečat okrajnega glavarstva v Črnomlju. S temi potnimi listi se je izselilo v inozemstvo že več oseb, največ v Francijo, pa tudi v Argentino. Najzanimivejša ugotovitev, ki sta jo oba imenovana gospoda napravila v Črnomlju, je, da so podpis in pečat na ponarejenih potnih listih — pristni. Kako je prišlo do teh podpisov in pečatov, je za enkrat še tajno, gotovo je le to, da vodilne osebe okrajnega glavarstva niso prizadele, temveč so jim bili podpisi izvaščeni z zvijačo. Vladni svetnik dr. Andrejka je uvedel natančno disciplinarno preiskavo proti vsem prizadetim. G. Zajdela je z defektivom Vrečarjem zaslišal več oseb, ki so te potne liste razpečavale ter nekaj oseb aretirali. Glavni vodja vse sleparske tolpe je neznanokam izginil. Upajo pa, da bo danes ali jutri na varnem. Vl. sv. dr. Andrejka se je vrnil v torek v Ljubljano, g. Zajdela pa včeraj zjutraj.

Pangalos in ministri

pred izrednim sodiščem

Atene, 29. jan. V dolgi debati se je parlament bavil s preiskavo proti bivšemu diktatorju Pangalosu in njegovim ministrom. Bivši finančni minister Pantolidis in bivši ministri Cavalaris, Vagopoulos in Mider so obtoženi, da so s svojimi meničnimi operacijami oškodovali državo in da so sprejemali podkupnine za to, da so dajali razne koncesije za igralnice in pri državnih liferacijah. Parlament je dal bivšemu finančnemu ministru Pantolidisu pravico, da v svojo obrambo lahko govori v parlamentu. Nato je predsednik vlade Venizelos predlagal, da naj skupščina sklepa o tem, ali se obtoženi izročijo sodišču ali ne. Ogromna večina je glasovala za to, da se vsi izročijo sodišču. Na predlog Venizelosa je sklenjeno, da poseben odbor najdalje v roku dveh mesecev izdela obtožnico. Obtoženi se bodo morali zagovarjati pred posebnim senatom, ki je ustanovljen kot najvišje izredno sodišče za vse zločine, storjene pod diktaturo Pangalosa, ki je podpisal konvencije z Jugoslavijo.

Vstaja na Španskem

Madrid, 30. jan. (Tel. Slov.) Pri vojaški vstaji na Španskem gre najbrže za velikopotezno, že pred tedni pripravljeno zaroto, ki je razširjena po celi Španiji in v katero so vpleteni vsi artilerijski oficirji. Po nekaterih poročilih je vpletena mornarica, kar se pa dosedaj še ni moglo ugotoviti. Po nekaterih vesteh so se vstaki artileristi vdali. Po drugih zopet je bila v načrtu splošna vstaja.

Večina levo orientiranih politikov se drži skrito da bi se ubranili morebitne aretacije. V Parizu živi prejšnji ministrski predsednik Paul de Guera je bil aretiran v Valenciji, kjer je organiziral vstajo.

Proti Ciudad Real so šli trije bataljoni madridskih čet, danes ponoči je odkorakal še polk konjenice. Uradno se poroča, da je vlada naprej

vedela za priprave k vstaji. Vlada bo predložila danes kralju, ko se vrne z lova v okolici Madrida, nekatere dekrete, tičeče se vstaje. Vlada misli predlagati smrtno kazen nekaterih aretiranih topniških častnikov. Celotni častniški zbor vstakega polka v Ciudad Realu je bil danes aretiran. Dosedaj še ni določeno, ali bodo nekateri voditelji ustreljeni. Ako bi se Primo de Rivera odločil, kaznovati svoje nasprotnike s smrtjo, bi prišel v težaven položaj. Polom nameravane revolucije je popoln. Primo de Rivera obvlada položaj.

Op. ur. Guerra je bil pred sedanjim Primo de Rivera ministrski predsednik ter voditelj konservativne stranke. Bil je velik prijatelj kraljevske hiše. Ko je prišel Primo de Rivera do oblasti, se je prostovoljno podal v Pariz.

O sporazumu med Vatikanom in Kvirinalom

Zeneva, 30. I. (Tel. »Slov.«) Rimski dopisnik lista »Journal de Genève« poroča še ne potrjene podrobnosti o začasnem sporazumu, ki je bil sklenjen 6. dec. med italijansko vlado in Vatikanom glede rimskega vprašanja. Ta sporazum zagotavlja papežu teritorij, ki obsega vilo Doria Pamfili, vilo Gabrieli, del vrta na Jemicoiu ter št. Peterski kolodvor. Za razlašena poslopja plača Italija poldrugo milijardo lir. Vojaška služba na vatikanskem ozemlju se bo uredila s posebnim dogovorom. Pri Vatikanu delegirani poslaniki se preselijo na vatikansko ozemlje. Odnosji se bodo obnovili na ta način, da bo italijanski kralj obiskal papeža, na kar bo ta čital v lateranski cerkvi svečano službo božjo ter potem vrnil kralju obisk. Kardinalski odesk bo proučeval še ta sporazum, ki ga bodo potem predložili papežu.

Kakor vsa dosedanja poročila o tem vprašanju, tako tudi to še ni bilo potrjeno od strani Cerkve.

Novo avstrijsko posojilo

Newyork, 30. jan. (Tel. Slov.) Senat je danes brez debate sprejel predlog glede avstrijskih dolgov, s čimer je dana možnost novega avstrijskega posojila v znesku 100 milijonov dolarjev.

Iz Primorskega

Umrli je daleč naokoli znani in obče spoštovani g. Leopold Dekleva, posestnik in mlinar na Bujah »pri Zagarju«. Podlegel je težki želodčni operaciji v tržaški bolnišnici. V sredo 30. t. m. smo ga pokopali ob ogromni udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev na domačem pokopališču v Košani. Pokojni je bil vzoren gospodar in napreden sadjarejec, mož, ki je s pametno besedo in preudarnim delom bil celi okolici kažipot naprednega poljedelstva. Osemnajst let je bil župan obširne košanske občine, vsem pa vedno svetovalec in odkrit prijatelj; z njim je legel v grob najplivnejši in največjavnejši mož košanske doline.

Velika železniška nesreča na Nemškem

München, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Danes ponoči ob 1. je ekspresni vlak, ki vozi med Dunajem, Leipzgom in Berlinom, zavosil na havarski postaji Süssenheim v tovrni vlak, potem ko je vlakovodja spregledal tri signale »Stoj!«. Po uradnih poročilih so se smrtno ponesrečili štirje potniki, od katerih ena gospa še ni bila identificirana. Šest potnikov je težko ranjenih. Med ponesrečenci sta tudi dva inženjerja avstrijske tvrdke »Böhmer«, od katerih je eden mrtev, drugi pa težko ranjen. Materialna škoda je zelo velika.

Sporazum v centru

Na kongresu centra v Kölnu je prišlo do precejšnjih diferenc med obema strujama, med krščansko-socialno in zmernejšo meščansko. Pri volitvah načelnika stranke je prišlo do bojnega glasovanja, pri katerem pa je zmagal s precejšnjo večino dr. Kaas, ki je tudi prevzel vodstvo centra. Radi tega samostojnega in borbenega nastopa je še po kongresu precej časa trajala stalna napetost in posebno socialistično časopisje je prorokovalo, da pride do razkola in da bodo krščanski socialisti pod vodstvom dr. Stegerwalda ustanovili svojo stranko.

Novi načelnik stranke dr. Kaas pa je takoj pričel z energično akcijo. V svojih izjavah o bodočem delu stranke je posebno naglašal socialno stran programa, na katerega je centrum vedno največ polagal. Zahteve in želje delovnega ljudstva in njihovo izvajanje je našlo in bo vedno našlo polno upoštevanje pri vseh instancah in v vseh organizacijah stranke. Delavstvo bo povsod dostojno zastopano. V sporazumu z delavskimi poslanci je bilo končno poudarjeno dr. Stegerwald mesto predsednika poslanskega kluba. Predlog je bil na seji kluba soglasno sprejet. Dr. Stegerwald je izvolitev sprejel. Časopisje centra pozdravlja to izvolitev in piše, da so s tem odstranjeni vsi nesporazumi in da bo odslej stranka še bolj enotno in složno nastopala in se razvijala.

Gosp. konferenca Male antante preložena

Iz Prage poročajo: Gospodarska konferenca Male antante je preložena od 4. na 11. februarja.

Člani jeseniške »Svobode« aretirani

V ponedeljek je jeseniško orožništvo aretiralo 11 članov jeseniške socialistične organizacije »Svobode«, ker so telovadili ob zvokih komunistične himne »internacionala«. V sredo zjutraj so jih prepeljali v Ljubljano in jih predali v zapore ljubljanskega sodišča. Orambo vseh 11 aretirancev je prevzel dr. Tuma, ljubljanski odvetnik.

Zameti trajajo dalje

Belgrad, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Zameti trajajo dalje. Prometno in vojno ministrstvo sta se dogovorili o pomoči vojaštva. Ministrstvo je razposlalo razpis vsem železniškim postajam, da naj skrbje za to, da bodo postaje čimprej brezpogojno očiščene snega. Posamezna ravnanstva so morala zaposliti mnogo delavcev, ki sicer niso v železniški službi, radi čiščenja prog, kar je znatno pomnožilo izdatke.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. jan. Jutri ob 1 se bo v dvorn vršilo kosilo. Nanj so povabljeni vseučiliški profesor rektor dr. Čeda Mitrovič, prorektor Popović, vsi dekani fakultet, predsednik akademikega pevskega društva »Obilic« in akademiki, ki so bili nagrajeni s svetosavsko nagrado.

Jutri se bodo pričela izplačila uradniških razlik prve polovice in sicer najprvo v prosvetnem, nato pa v drugih ministrstvih.

Za šefa kabineta ministra za socialno politiko je dr. Drinković imenoval dr. Batona, šefa izseljenškega oddelka v ministrstvu.

V ministrstvu za socialno politiko izdelujejo pravilnik o izvrševanju nettunskih konvencij, kolikor se tičejo te konvencije zaposlitve tujih delavcev v naši državi.

Do 1. marca se bodo preselila štiri ministrstva iz zasebnih palač, kjer so plačevala velike najemnine, v novo palačo v ulici Kneza Miloša.

Škofa dr. Akšamović in Njarady sta zaprosila za audienco.

Novi kazenski zakon. Čl. 111 do 166 novega kazenskega zakonika obsegajo v glavnem določbe zoper tiste, ki bi kršili javni red in mir, ki izvrše kazenska dejanja zoper državne oblasti. Ti členi obsegajo zaščito državnih uslužbencev v izvrševanju njihovih poslov.

Audience. Danes sta bila v dvoru minister za socialno politiko dr. Mite Drinković in minister za vere dr. Tugomir Alaupović.

Ljubezen treh kraljev

Snoči je bila premijera te Montenezijevе opere na Benellijsko besedilo. Prav, da čujemo tudi italijanskega še kaj drugega kakor Verdi in Puccini, sicer pa to delo ni kdovekakšen godek. Peli so ga Betetto, Grba, Marček, Mohorič, Rus, Kunčeva, Striševa, Ramsakova, Španova, dirigiral je g. Štritof. Več o delu in izvedbi jutri; izvedeno je bilo dostojno.